

*Г.Т. Карчева, канд. екон. наук, доц.,
Університет банківської справи
Національного банку України, м. Київ*

ФАКТОРИ СТАБІЛІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

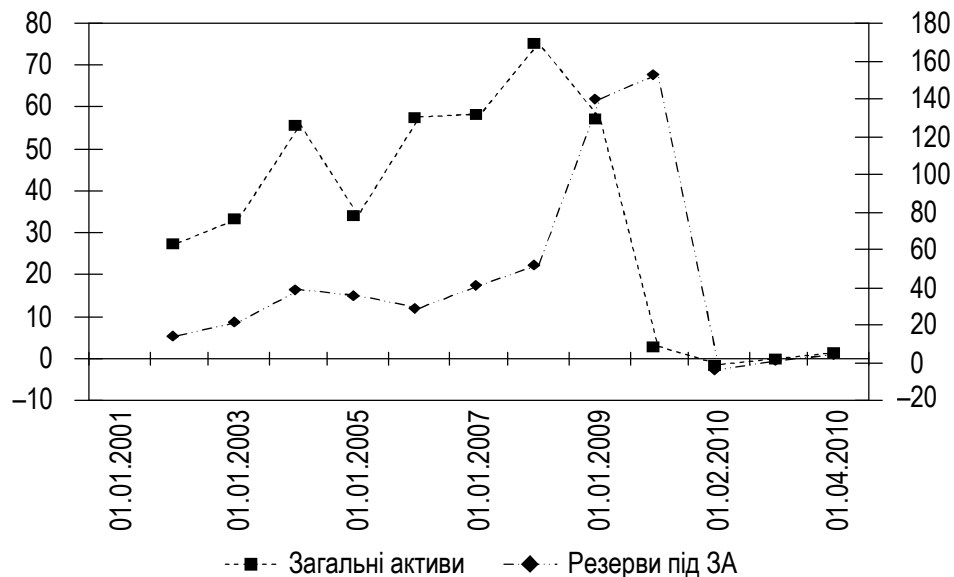
Сьогодні в Україні створені необхідні макроекономічні передумови для стабільного функціонування банківської системи. ВВП за I квартал збільшився на 5 %). Відбулася певна стабілізація і в самій банківській системі, зокрема:

- відновлена довіра населення до банківської системи. З початку 2010 р. кошти, принесені населенням до банківської системи, збільшилися на 8,2 млрд. грн. або на 3,9 % і становлять 218,2 млрд. грн., або 29,1 % від зобов'язань банків. Починаючи з 01.03.2010, залучені кошти від населення перевищили обсяги його кредитування, тобто населення знову стало основним кредитором банківської системи;
- банки мають достатній рівень ліквідності та капіталізації. Порівняно з 01.01.2009 обсяг високоліквідних активів (готівка + кошти на коррахунку в НБУ та інших банках) збільшився на 20,3 млрд. грн., а їх частка у загальних активах зросла з 8,2 до 10 %. Банківська система як ніколи має високий рівень капіталізації. Значення адекватності регулятивного капіталу з початку року досягнуло 20,8 %. Це найвище значення з 2000 р., значною мірою забезпечене зростанням статутного капіталу за 2009 р. – на 36,7 млрд. грн., або на 44,6 %, за I квартал 2010 р. – на 9,2 млрд. грн., або на 7,7 %.

Водночас, незважаючи на підвищення рівня ліквідності та капіталізації – основи стабільного функціонування та розвитку банківської системи, ризики в банківській системі України залишаються високими. Свідченням цього є великі збитки та значне зростання обсягів проблемних кредитів – до 10 % від кредитного портфеля.

Криза показала необхідність зміни підходів до банківського нагляду і не тільки інституційних, а перш за все впровадження сучасних інструментів нагляду з попередження проведення банками високоризикової діяльності. Важливим принципом банківського нагляду, як зазначалося на самітах G20, має стати диференціація нагляду залежно від масштабів банку, характеру і обсягу здійснюваних ним операцій, а також зміни проциклічної політики нагляду на контрциклічне регулювання, яке передбачає використання динамічних резервів або створення резервного капіталу не тільки на поточні, але й довгострокові очікувані витрати. Про необхідність впровадження

контрциклічного банківського нагляду свідчать і дані на рис. 1. Так, у період кредитного буму 2001-2007 рр. банки вважали ризики низькими і практично не здійснювали відрахувань в резерви за активними операціями. Темпи росту резервів значно відставали від зростання обсягів активних операцій. У результаті на момент закінчення кредитного буму і виникнення банківської кризи накопичився значний розрив між адекватними і фактично сформованими резервами. Кредитний портфель, який раніше вважався надійним, перетворився в ризикований, який потребував значного доформування резервів. Величезні збитки, яких зазнала банківська система України, свідчать про нагальну необхідність вдосконалення методик формування резервів, які б враховували не тільки поточні, але й довгострокові очікувані витрати.

Рис. 1. Темпи приросту загальних активів і резервів для відшкодування можливих втрат за активними операціями, %

Актуальною є і проблема підвищення ефективності виконання банківською системою основної її функції – посередницької. На сьогодні залучені від населення депозити для кредитування економіки використовуються банками недостатньо. Обсяги кредитів, наданих для економіки та населення, продовжують скорочуватися.